

sicut et cognitus sum: quā scientiā pfecto contemplatōis dei vult intelligi: quō scōz erit pmiū summū: tñ vbi dicit. **Alj** dat per spiritus sermo sapientie: alij sermo scie fm eundē spiritum: hec vtiq; duo sine dubitatione distinguunt: licet nō ibi explicet quid intersit vñ possit vtrūq; dinosci. **Verū** scripturarū sanctorum multiplicē copiā scrutatus: inueni scriptū esse in libro iob: eodē scō viro loquente. **Ecce** pietas est sapiētia: abstinere autē a malis est scia. **In** hac differentia intelligendū est ad cōtemplationē sapiētiā: ad actionem sciam pertinere. **Pietatē** quippe b loco posuit dei cultū: que grece dicit theosebia. **Nā** hoc verbum habet istā sententiā in codicib; grecis. **Et** quid est in eternis excellē q; deus cuius solius immutabilis est natura? **Et** q; cultus eius: nisi amor eius: quo nūc desideramus eum videre: credimusq; et speram; nos esse visuros: et quantū pscim; videmus nūc p speculū in enigmate: tunc autē in manifestatione. **Hoc** est em̄ qd ait apostolus paul;: **Facie** ad faciē: hoc etiā qd iohannes. **Dilectissimi** mi nunc filij dei sum;: et nōdū apparuit quid erim;: scimus cū apparuerit: similes ei erim; quā videbim; eū sicuti est. **De** his atq; huiusmodi: sermo ipse mihi videt esse sermo sapiētie. **Abstinere** autē a malis quā iob scientiam dixit esse: reruz pculdubio temporalium est. **Quoniā** scdm tempus in malis sumus: a quibus abstinere debemus: vt ad illa bona eterna veniam;. **Iobem** quicqd prudenter fortiter: tempanter et iuste agimus: ad eam pertinet scientiā siue disciplinā qua in cuitādis malis: bonisq; appetendis actio nostra versatur: et quicquid ppter exempla vel cauēda vlimitanda: et ppter quarūcūq; reruz q; nostris accommodata sunt vsibus necessaria documenta: historica cognitione colligim;. **De** his ergo sermo cum sit: cum scientie sermone puto discernendū a sermōe sapiētie: ad quā p̄tinet ea que nec fuerūt nec futura sūt sed sunt: et ppter eternitatē in qua sunt et fuisset et esse et futura esse dicunt;: sine vlla mutabilitate tempoz. **Nō** em̄ sic fuerūt vt esse desinerēt: aut sic futura sunt quasi nūc non sint sed idipm esse sphabuerūt: sphabitura sunt. **Manent** autē non tanq; in spacijs locozū fixa veluti corpora: sed in natura incorpali: sic intelligibilia p̄sto sunt mentis aspectib;: sicut ista in locis visibilia vel cōtractabilia corpis sensibus. **Non** autē solū rer; sensibiliū in locis positaz sine spacijs localibus manēt intelligibiles incorpalesq; rōnes: verū etiā motionū

in temporibus transeuntū: sine tēporali trāsitu stant etiam ipse vtiq; intelligibiles insensibiles: ad quas entis acie puenire paucorū ē. **Et** cum puenit: q̄tū fieri p̄t: non in eis manet ipse peruentor: sed veluti acie ip̄a reuerberata repellit: et sit rei nō transitorie transitoria cogitatio. **Que** tñ cogitatio transiēs p disciplinas quibus erudit; animus: memorie cōmendat;: vt sit quo redire possit: que cogitāt inde transire: quū si ad memoriā cogitatio non rediret: atq; qd cōmendauerat ibi inueniret: velut rudis: ad hoc sicut ducta fuerat duceret;: idq; inueniret: et vbi primū inuenierat: in illa scilicet incorporea veritate: vñ rursus quasi descriptū in memoria figeret. **Necq;** em̄ sicut manet: verbi grā) quadrati corpis i corporalis et incōmutabilis ratio: sic in ea manet hoīs cogitatio: si tñ ad eā sine phantasia spaci; localis potuit puenire. **Aut** si alicuius artificiosi et musici sani p moras tps transeūtis numerositas cōprehendat;: sine tpe stans in quodā secreto altoq; silentio: tamdiu saltē cogitare p̄t q̄d diu p̄t ille cantus audiri: tñ qd inde rapuerit: et si trāsiens mentis aspect; et quasi gluties in ventrē: ita i memoria reposita fuerit: poterit recordādo quodā mō ruminare: et in disciplinam qd sic didicerit trajcere. **Quod** si fuerit oimoda obliuione deletū: rursus doctrina duce ad id vniē qd penitus exciderat: et sic inueniet; vt erat.

De opinione platonis qua credidit aīas aliam vitam priusq; corporibus induerentur habuisse.

Capitulum XV.

De plato ille p̄s nobilis psuadere cognatus est vixisse hic aīas hoīm: et anteq; ista corpora gererent: et hinc eē q; ea que discuntur: reminiscunt; poti; cognita q; cognoscūt noua. **Retulit** em̄ puerū quēdam nescio quid de geometria interrogat; sic respondisse: tanq; esset illius peritissimus discipline. **Gradatim** quippe atq; artificiose interrogatus: videbat qd videndū erat: dicebatq; qd viderat. **Sed** si recordatio hec esset rerū antea cognitarū: non vtiq; oēs vl; pene oēs cum illo mō interrogarent;: hoc possent. **Non** em̄ oēs in priore vita geometre fuerunt cum tam rari sunt in genere humano: vt vix possit aliquis inueniri. **Sed** potius credēdū est mentis intellectualis ita cōditam esse naturā: vt rebus intelligibilibus naturali ordine disponente conditore subiūcta: sic ista videat in quadā luce sui generis incorporea: quē admodū oculus carnis videt: que in hac corporea luce circūadiacēt cui; lucis capax ei;.

Liber

congruens est creatus. Non enim et ipse ideo si ne magistro alba et nigra discernit: quia ista iam nouerat antequam in hac carne crearet. Denique cur de solis rebus intelligibilibus id fieri poterit. ut bene in interrogatus quoscumque respondeat quod ad quoscumque pertinet disciplinam: etiam se eius ignarus est. Cur hoc facere de rebus sensibilibus nullus poterit: nisi quos isto vidit in corpore constitutus: aut eis quod nouerant indicantibus credidit: seu litteris: cuiusque seu verbis. Non enim ascendendum est eis quod famius perit agoriam ferunt recordatus fuisse talia non nulla quae non fuerat expertus: cum hic alio iam fuisset in corpore et alios nonnullos narrat alij: eiusmodi aliquid in suis mentibus passos: quas falsas fuisse memorias: quales plerumque exprimur in somnis: quoniam nobis videmur reminisci quos si egerimus aut viderimus quod nec egerimus oimino nec vidimus: et eo modo affectas esse illorum mentes etiam vigilantium instinctu spirituum malignorum: atque fallacium: quibus cura est de reuolutionibus animarum fallam opinionem: ad decipiendos homines firmare vel serere. Et hoc conijci poterit: quia si vere illa recordarentur que hic in alijs antea positi corporibus viderant: multis ac pene omnibus id contingeret: quoniam quidem ut de viuis mortuos: ita de mortuis viuos: tanquam de vigilantibus dormientes: et de dormientibus vigilantes sine cessatione fieri suspicant. Si ergo hec est sapientie et scientie recta distinctio: ut ad sapientiam pertinet aeternarum rerum cognitio intellectualis: ad scientiam vero temporalium rerum cognitio rationalis: quod cui proponendum siue postponendum sit: non est difficile iudicare. Si autem alia est adhibenda discretio qua dinoscantur hec duo: que perculdubio distare apostolus docet dicens: Alij dant quidem per spiritum sermo sapientie: alij sermo scientie secundum eundem spiritum. An etiam istorum duorum que nos possumus euidentissima differentia est: quod alia sit intellectualis cognitio eternarum rerum: alia rationalis temporalium: et huic illam proponendam esse ambigit nemo. Relinquentibus itaque nobis ea que exterioris sunt hominibus: et ab eis que communia cum pecoribus habemus introsum ascendere cupientibus: antequam ad cognitionem rerum intelligibilium atque summarum que sempiternae sunt veniremus: temporalium rerum cognitio rationalis occurrit. Etiam in hac igitur inueniamus si possumus aliquam trinitatem: sicut inueniebamus in sensibus corporis: et in his que per eos in animam vel spiritum nostrum imaginabiliter intrauerunt: ut per corporales rebus quos corpore foris positas attingimus sensu: inter corporum similitudines haberemus impressas memorie: ex quibus cogitatio formaretur tertia

voluntate utrumque iugente: sicut formabatur foris acies oculorum quam voluntas ut visio fieret adhibeat rei visibili: et utrumque iugebat etiam am illic ipsa se admouens tertia. Sed non est coartandum in hunc librum: ut in eo qui sequitur si deus adiuuerit conuenienter possit inquiri: et quod inuentum fuerit explicari.

Explicit liber duodecimus.

Incipiunt capitula libri decimitertij.

- i De gemino rationalis mentis officio quorum unum ad temporalia: aliud pertinet ad eterna.
- ii De fide que licet per corporis sensum mente concepta sit: nihil tamen inuenitur habere corporeum.
- iii De voluntate quam et singuli propriam et omnes etiam non indicatam possunt habere communem.
- iiii De beatitudine quam omnes una voluntate expetunt: sed non eadem omnes definitione nouerunt.
- v An omnes beati sint qui viuunt ut volunt.
- vi Propriore esse beatitudini voluntate rectam etiam non adeptam quod cupit: quam prauam etiam si quod concupiuit obtinuit.
- vii Ad veram beatitudinem viam esse per fidem rectam sine qua nulla cuiquam possit fortitudo prodesse.
- viii Perfectam beatitudinem nisi in eterna vita esse non posse.
- ix An eternitatis capax sit humana natura.
- x An alio modo omnipotens deus hominibus eternitati debuerit reformare: quam ut sibi deus filius naturam unam ret humanam.
- xi Qua ratione in sanguine christi iustificentur credentes: et quomodo in hoc sacramento totius sit trinitatis operatio.
- xii Quo merito homo diabolice sit traditus potestati.
- xiii De consilio dei quo ei placuit ut potestas diaboli non potentia: sed iusticia viceretur.
- xiiii De omnium debito per nihil debentem christum soluto.
- xv An quod sit diabolus victus a christo.
- xvi Ad quam utilitatem fidelium reatorum mala que per originale peccatum sunt contracta conuersa sint.